

LUD

Organ Spółki Wydawniczej | KURYTYBA, DNIA 15 WRZESNIA 1926 | Wychodzi dwa razy na tydzień

ROK VII. | Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: **Ks. Stanisław Piasecki** | Redaktor odpowiedzialny: **Stanisław Bęben** | Nr. 65.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil

Warunki prenumeraty „LUDU“:

W Brazylii rocznie	z dołu 11\$000 z góry 10\$000
Półrocznie	5\$000
Kwartalnie	3\$000
Miesięcznie	1\$000
W Argentynie	6 pezów
W Ameryce Północnej i Kanadzie	250 dol
W Europie	20\$000
Numer pojedynczy	\$200

O doborze emigrantów do Brazylii.

Dyskusjom i rozprawom nad emigracją do Brazylii niema końca. W sprawie emigracyjnej zabierają głos największe powagi naukowe i polityczne Brazylii i dochodzą częstokroć do wprost przeciwnych wyników. Niedawno profesor Tobiasz Moscoso odrzucił przyznanie, że Brazylija daje tyle dobrodziejstw przychodzących, że nie potrzeba ich żadnymi pieniędźmi rządowymi ani obietnicami przywabiać; niech sobie emigracja idzie sama z siebie tak dalej, jak szła dotychczas. Tobiasz Moscoso odrzucił przytem wszelkie spisy i statystyki brazylijskie jako mało albo nie warte prócz jedyniej wywozowej Deputowany Fidelis Reis, który emigrację chce rozproszkować po całej Brazylii, by ją stopniowo i umiarowo podnosić i zaludniać, potępia i nie chce dopuścić emigracji żółtej i czarnej. Nie ulega wątpliwości, że państwo już obecnie powinno się starać, by przez dobór wychodźstwa zamorskiego stwarzać podwaliny przyszłego, zdrowego rozwoju ludnościowego Brazylii. W sprawie tej zabrał obecnie głos i znany socjolog i etnograf brazylijski Oliveira Vianna. Zaś Stanawia się on nad tem, jakie narody przynoszą najwięcej zdrowych pierwiastków rasowych, ile z tych pierwiastków w Brazyliję zachowują i w jaki sposób przyczyniają się do rozwoju narodu brazylijskiego.

P. Oliveira Vianna dzieli narody europejskie, które nam do Brazylii dostarczają emigrantów, aż na trzy grupy: iberyjskie z nad morza śródziemnego germańskie z północnej Europy i celtyckie (?) ze wschodniej Europy obejmującej ludy słowiańskie. Narody śródziemnomorskie, a zwłaszcza germańskie mają wedle p. Vianny o wiele więcej czynnych i ruchliwych czynników rasowych niż narody słowiańsko-celtyckie. Wszystkie te narody dostają się jednak w Brazylię pod wpływ klimatu gorącego i ten klimat dopiero dokonuje wśród emigrantów selekcji czyli doboru i decyduje o zdrowiu, płodności i energii danej rasy, wogóle o ich przydatku rasowym dla Brazylii. I tak, z nieubłąganą koniecznością zmienia

gorącego klimatu charakter potomstwa emigrantów germańskich, jak się to dzieje n. p. z Anglikami w Indiach; natomiast MAŁO WPŁYWA KLIMAT gorący na narody śródziemnomorskie jak n. p. na Włochów, Maltańczyków, Sardyńczyków, Sycylijszczyków i t. Wogóle, narody germańskie tracą temperament aktywny czyli swoją ruchliwość w odmiennym klimacie gorącym i całą swoją dumę i pewność siebie, jak to stwierdzili uczeni.

Dla Brazylii przy doborze ras, jest decydującym czynnikiem klimat, bo Brazylijanie stanowią jedyny wielki naród, który zamieszkuje WYŁĄCZNIĘ STREFĘ GORĄCĄ. Nim więc Brazylija orzeknie, która emigracja się dla niej najwięcej nadaje, to wprawdzie trzeba urządzić próby i zbadać wyniki. Najpierw więc trzeba zbadać odporność pojedynczych ras na nasz klimat, potem ich płodność wreszcie ich SIŁĘ ROBOCZĄ i jej WYDAJNOŚĆ. Dalsze próby już ściśle rasowe (eugeniczne) dotyczyłyby już doświadczeń z pierwszego porównania wynikających i te dopiero pozwolą nam ocenić przyniosły dobre lub ujemne ras i ludów napływających do Brazylii. Porównanie to drugie da wyniki dodatnie i ujemne n. p. wykaze nam ilu uczonych lub artystów, wogóle WYŻSZYCH TYPÓW wytworzyło potomstwo danej rasy a ile TYPÓW NIŻSZYCH drugorzędnych, wogóle jednostek udanych, mniej lub całkiem nieudanych. Wyższy typ stanowi pewnego rodzaju arystokrację — rasę wyższą, która dolegliwości klimatu pokonała i wyszła z nich zwycięsko; typ niższy drugi przedstawia nam pokonanych i upośledzonych przez klimat mniej lub więcej.

Wogóle można zestawić różne zawody grupami wedle wymaganych w tych zawodach zdolności i podzielić je na trzy WARSTWY: Warstwę najwyższą czyli wybór ludzi warstwę średnią czyli mieszczańską i warstwę proletariacką — wyrobniczą, najniższą. Z masy kolonistów można później odliczyć odsetek, dostarczony przez nich do tych trzech społecznych warstw społeczeństwa i to byłoby niezmiernie ciekawe zwłaszcza w okolicach, gdzie koloniści różnych ras już zdawna mieszkają obok siebie. C. d. n.

OZYTELNIKU!
Nie zwlekaj z opłatą za twoją gazetę.
Sobie tem nie pomożesz,
A gazecie swej szkodziś.

Wiadomości Z POLSKI.

110 LOKOMOTYW W ZBUDOWI FABRYKI POLSKIE.
Wzmoczony wywóz węgla przyczynił się do wzmocnienia popytu na parowozy w tym stopniu, iż Min. kolei zamówiło w fabrykach krajowych 110 lokomotyw typu „Decabot”. Zamówienie mają wykonać warszawski „Parowóz” 40 (sztuk), fabryka w Chrzanowie (40 sztuk) i fabryka Cegielskiego (30 sztuk). Fabryki przystąpiły już do zakupu materiałów i ogłosiły powiększenie liczby zatrudnionych robotników. Jednocześnie zamówienia na kilka tysięcy węglarek otrzymały fabryki Lilpop Rausch, Löwenstein, Zieleniewski, oraz Cegielski.

BEZROBOCIE W POLSCE MAŁEJE.

W tygodniu od 24 do 31-go lipca bieżącego roku liczba bezrobotnych wynosiła 264 737 osób. W stosunku do poprzedniego tygodnia, bezrobocie zmniejszyło się o 7875 osób.

DOKĄD SZEDŁ POLSKI WĘGIEL W LIPCU?

Według ostatecznych obliczeń eksport węgla polskiego w lipcu wyniósł 1835 000 ton, wobec 1 395 000 ton w czerwcu, co stanowi 31,154 procent przyrostu. W podniesieniu się wywozu węgla wzięły udział nietylko rejony: śląski i dąbrowski, lecz nawet rejon krakowski. Eksport z rejonu śląskiego zwiększył się w lipcu z 1 244 000 ton do 1 530 000 ton, czyli o 22,99 proc., z rejonu dąbrowskiego z 151 000 ton do 282 000 ton czyli o 86,75 proc. z rejonu krakowskiego z 757 ton do 19 000 ton.

Co się tyczy wywozu do poszczególnych krajów, to najwybitniej podniósł się on do Anglii, mianowicie o 416 000 ton, tj. o 188,24 proc., pozatem bardzo pokaźnie zwiększył się eksport do Szwecji (o 65 000 ton) i w trochę mniejszym stopniu do Włoch (o 25 000 ton), oraz na Węgry (o 17 000 ton). Przez tego w lipcu przybyła Belgia, która nabyła 12 000 ton, oraz Rosja, która na mocy zawartej umowy zakupiła na razie w ciągu trzech ostatnich dniach ubiegłego miesiąca 6 000 ton naszego węgla. Zmniejszył się natomiast w tym czasie eksport do Francji (o 48 000 ton), do Austrii (o 47 000 ton) oraz Czechosłowacji (o 12 000 ton.)

ZUPEŁNIE ZROZUMIAŁE.

Władze wojskowe wydały polecenie, aby wojskowi w czynnej służbie nie uprawiali jednocześnie zawodu dziennikarskiego.

Odnosi się to do „Polski Zbrojnej” która nabyła Wyzwolenie; w „Polsce Zbrojnej” młodzi i niedoświadczeni oficerowie i nowi generałowie i wypisywali rzeczy niestworzone i polityką zarzili wojsko. Dla obrony prawdy i prawdziwej wiedzy wojskowej założyli stary i wstawieni w wojnie światowej generałowie nowe pismo: „Nowa Polska Zbrojna” w której współpracownicy przyrzekli pozabawieni swych godności ludzie takiej miary i stawy europejskiej jak: Józef Haller, Stanisław Haller, generał Szepetycki, generał Rozwiadowski i inni. Z tego powodu powstał ogromny krzyk w obozie lewicowym i obawa przed prawdą w sprawach wojskowych.

Wstąpił do rządu odczyt pod tytułem: **„O cześć Matki Boskiej w Polsce, oświetlony wielu przezroczeniami i młodych w Polsce a zwłaszcza wspaniałymi kolorowymi obrazami malarza Stachiewicza — odbędzie się w niedzielę dnia 19-go września o godzinie 7-mej wieczerem w lokalu Towarzystwa Tadeusza Kościuszki przy ulicy Ebnera Pereira”** Odczyt wygłosi ksiądz Jan Rzymelka.

Wstąpił do rządu odczyt pod tytułem: **„O cześć Matki Boskiej w Polsce, oświetlony wielu przezroczeniami i młodych w Polsce a zwłaszcza wspaniałymi kolorowymi obrazami malarza Stachiewicza — odbędzie się w niedzielę dnia 19-go września o godzinie 7-mej wieczerem w lokalu Towarzystwa Tadeusza Kościuszki przy ulicy Ebnera Pereira”** Odczyt wygłosi ksiądz Jan Rzymelka.

Wstąpił do rządu odczyt pod tytułem: **„O cześć Matki Boskiej w Polsce, oświetlony wielu przezroczeniami i młodych w Polsce a zwłaszcza wspaniałymi kolorowymi obrazami malarza Stachiewicza — odbędzie się w niedzielę dnia 19-go września o godzinie 7-mej wieczerem w lokalu Towarzystwa Tadeusza Kościuszki przy ulicy Ebnera Pereira”** Odczyt wygłosi ksiądz Jan Rzymelka.

Z Brazylii. Kurytyba.

PRZYKRA POMYŁKA zasła w ostatnim numerze „Ludu”. Zamiat Nr. 64 podano Nr. 65. Aby nasi Czytelnicy się nie mylili podajemy w dzisiejszym „Ludzie” znów Nr. 65. Powieść zatem nie doznała przez tę pomyłkę przerwy.

DR. MUNHOZ DA ROCHA prezydent naszego stanu, wrócił 10-go września z Paranaguą gdzie przeprowadził zimowe miesiące do Kurytyby i objął w całej pełni swoje urządowanie. Oddział wojska z muzyką, urzędnicy i mnóstwo gości witało na dworcu wracającego prezydenta.

ZNAMOMITE I CENNE DZIEŁO botaniczne okazało się w druku pod tytułem: **Diccionario das plantas uteis do Brasil**; dzieło to obliczone na kilka tomów obejmuje tylko litery A i B, waży 5 kilo, liczy 750 stron i 700 pięknych ilustracji. Księgę tę wydał po 10 letniej pracy dr. Pio Correa członek dyrekcji ogrodu botanicznego w Rio. Dzieło wprost znakomite, przyniesie chlubę nauce brazylijskiej zagranicą. Autor opisuje rośliny brazylijskie najpierw a później i obce, które się tu u nas przyjęły.

KSIAZ ALEKSANDER KU BIK, polski poseł sejmowy z Klubu Chrześcijańsko-Narodowego, zjechał holenderskim okrętem „Zeelandja” z Polski do Rio de Janeiro dnia 29-go sierpnia. Książę Kubik, wedle „Correio da Manhã”, zjeżdża do Brazylii dla zbadania, w jakich warunkach żyją tu polscy koloniści; tak samo chce zbadać możliwości i umowy dla emigracji rozwijającej się coraz więcej w Polsce a dążącej także do pewnych krajów południowo-amerykańskich. — Byłby to więc drugi książę wystany z Polski do Ameryki południowej po księdzu Heginku proboszczu z Rybnika który tu bawił z roku 1924. Z tego widać, że rząd polski nie myśli lekkomyślnie powierzać swej emigracji jakimkolwiek krajowi, lecz domaga się umów i uktadów. Nie wiemy na razie czy ks. poseł Kubik zjedzie do

„Oświata”

Czwarty z rzędu odczyt pod tytułem: **„O cześć Matki Boskiej w Polsce, oświetlony wielu przezroczeniami i młodych w Polsce a zwłaszcza wspaniałymi kolorowymi obrazami malarza Stachiewicza — odbędzie się w niedzielę dnia 19-go września o godzinie 7-mej wieczerem w lokalu Towarzystwa Tadeusza Kościuszki przy ulicy Ebnera Pereira”** Odczyt wygłosi ksiądz Jan Rzymelka.

Wstąpił do rządu odczyt pod tytułem: **„O cześć Matki Boskiej w Polsce, oświetlony wielu przezroczeniami i młodych w Polsce a zwłaszcza wspaniałymi kolorowymi obrazami malarza Stachiewicza — odbędzie się w niedzielę dnia 19-go września o godzinie 7-mej wieczerem w lokalu Towarzystwa Tadeusza Kościuszki przy ulicy Ebnera Pereira”** Odczyt wygłosi ksiądz Jan Rzymelka.

Wstąpił do rządu odczyt pod tytułem: **„O cześć Matki Boskiej w Polsce, oświetlony wielu przezroczeniami i młodych w Polsce a zwłaszcza wspaniałymi kolorowymi obrazami malarza Stachiewicza — odbędzie się w niedzielę dnia 19-go września o godzinie 7-mej wieczerem w lokalu Towarzystwa Tadeusza Kościuszki przy ulicy Ebnera Pereira”** Odczyt wygłosi ksiądz Jan Rzymelka.

„Oświata” poleca kolonistom i emigrantom polskim w Brazylii, niezbędnie potrzebą mała **gramatykę języka portugalskiego** z rozmówkami, dla szkół samouczk. Pięknie kartonowana tylko 3 milrejsy. Adres Oświata — Kurytyba — Caixa postal 155.

Parany lub wogóle na południe Brazylii.

BIURO POŚREDNICTWA PRACY dla Rodaków przyjezdnych z Europy, przy Związku Polskim, Rua Carlos de Carvalho 73 w Kurytybie, działa już sprawie pod kierunkiem p. Eypa. Zaraz w pierwszych dniach umieszcilo już 20 robotników. Biuro uprasza o zgłoszenia pracy z prowincji z podaniem warunków.

TADEUSZ JACZEWSKI znany przyrodnik i towarzysz wyprawy Chrostowskiemu, a obecnie pracownik w Muzeum Przyrodniczym w Warszawie, zjeżdża na pewien czas pod koniec roku do Parany i Brazylii. O celu jego misji napiszemy później.

SARMACJA, stowarzyszenie naszej młodzieży studenckiej, nie otrzymało jeszcze dotychczas lokalu w Związku Polskim, jak to przedwczesnie podaliśmy w poprzednich numerach. Sprawy Sarmacji, jak zapisy na członków nauczycielskich i zwyczajnych i inne, przyjmuje jeszcze przez p. Jan Grabski w mieszkaniu swoim przy Rua Dezembargador Motta 81 Curityba, do definitywnego załatwienia sprawy lokalu.

W ostatnim sprawozdaniu z inauguracyjnego wieczoru Sarmacji zapomniałszy dodać, że obok innych, przemowienia deklaracje wygłosili jeszcze p. Skalski i panna Wątrobianka.

KEOPOTY PANA ZŁOTO-POLSKIEGO, komedję trzyaktową, odegrał teatr p. p. Robaków w Związku Polskim bardzo dobrze. Prócz zwykłych aktorów wprawnych już znakomicie w swoje role, jak państwo Robakowie p. p. Fiołński i Twardowski, weszli i nowi aktorzy i aktorki, którzy również dobrze wywiązali się ze swoich ról, jak: p. p. Trojan i Szaniawski i panna Zage i Lachowska Róża. Sztuka była średnio zapełniona. Sztuka żywym i zabawnym swym prze-

biegiem zajęła i ubawiła słuchaczy.

NOWI GOŚCIE przybyli z Polski do Kurytyby, mianowicie pan Tadeusz Morozowicz i pani Zofia Faliszewska. Oboje artyści dramatyczni a przedewszystkiem artyści baletu. Mają dobre polecenia od Związku Artystów Scen Polskich z Warszawy...

ABRANCHES Dnia 4-go września, b. r., odbył się w tutejszym kościele ślub p. Józefa Brennego z Canoinhas - Ouro Verde, agenta naszego «Ludu» z panną Marią Mikos z Związku ślubny pobłogosławił ks. proboszcz Józef Górski...

Parana. CONTENDA. Donoszą nam z tej miejscowości, że choroba zapalenia opon mózgowych nie zapanowała tam powszechnie; zachorowało tylko jedno dziecko a szkołę zamknięto dobrowolnie tylko na parę dni...

CRUZ MACHADO - W przeszłym roku wśród objawów otrucia umarła tu 16 letnia Maria Cieślukowska. Obecnie dopiero wykryto się, że zbrodni tej dopuściła się na swej córce własna matka Anna Cieślukowska...

Rio de Janeiro. PROFESOR JULIUSZ SZYMANSKI opuścił Rio de Janeiro 9-go września i wyjechał z powrotem do Polski okrętem Mendoza...

WYRWAŁ SIĘ JAK FILIP Z KONOPI niejaki Ziemiowit Radgowski, który przyjechawszy z Polski, napisał wiele głupstw o emigracji z Polski do Brazylii...

Wielka Zabawa w Abranches odbędzie się w niedzielę 19-go września po południu w budowie szkoły parafjalnej. Siostra Mirosława Komitet urządzi loteryjną licytację fantów...

mem nie może udzielać żadnych wywiadów o charakterze urzędowym. - Rio de Janeiro 6-go września 1926. (Przyp. Red. Urząd Emigracyjny udzielając komukolwiek bezpłatnego biletu konwojenta emigrantów, niech na przyszłość ostro zastrzeże sobie, by w Rio de Janeiro nie wygadywali tacy niepowołani komisarze niestworzonych bredni o stosunkach emigracyjnych w Polsce)

São Paulo. POWRÓCILI ze swojego objazdu po interiorze naszego stanu po sto wie sejm polskiego: p. Władysław Kucharski, Tadeusz Tabaczyński i ksiądz Aleksander Kubik. Zbadali oni w towarzystwie p. Zygmunta Białoskórskiego urzędnika Inspektoratu Emigracyjnego...

SANTOS - W miejscowości Rainha na plantacji «Taquarussu» polscy wyrobniicy - emigranci zabili Wojciecha Loso (?) i złożyli jego na rosach szaliki...

SÃO PAULO, 11-go września. - W dalszym ciągu padają tu różne wielkie firmy w bankructwa.

Bahia. BAHIA, 6-go września. - Uroczystymi nabożeństwami po kościołach i wspaniałą procesją z Katedry, przy ogromnym napływie ludności, rozpoczął się tu kongres w sprawie pomnożenia pociągów kapitańskich w Brazylii.

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI. Lekarz i operator. Kurytyba - Rua S. Francisco N 25. Wykonuje wszelkie operacje chirurgiczne. Chorych zamieszkuje w prywatnym mieszkaniu w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roentgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badania krwi na choroby ukryte.

W gmachu «Alliança» (israelita) odbyło się uroczyste otwarcie ogniska żydowskiego pod tytułem: Centro de Cultura israelita. W otwarciu wzięło udział kilka setek osób z tutejszych kół żydowskich.

Rio Grande do Sul PIOTR DOBRZYŃSKI zamieszkały w Rio Grande a pochodzący z Polski, przyjął obywatelstwo brazylijskie.

PORTO ALEGRE. Żydzi z tutejszej kolonii założyli bank (Banco União Mercantil) z kapitałem zakładowym 2000 kontów. W przeciągu kilku dni subskrypcja została pokryta...

Ze swiata Szwajcaria. Dziennik angielski «Daily News» z dnia 9-go września oświadcza, że przypuszczenie Niemiec do Rady Wykonawczej Ligi Narodów jest po ukłdach w Locarno...

Włochy. Na przejeżdżającego autem dyktatora Mussolini'ego rzucił bombę jakiś spiskowiec Gino Lucetti, lecz na szczęście nie się Mussolini'emu nie stało. Policja przypuszcza, że był to spiszek anarchistów i na podstawie zeznań zamachowca uwięzili już w Rzymie około 200 anarchistów.

Hiszpanja. Urzędowo zawiadomiła już Hiszpanja sekretariat Ligi w Genewie, że całkowicie występuje już z Ligi Narodów.

Rosja. KILOGRAM ROBOCTWA NA CZŁOWIEKU. Prasa sowiecka uskarża się iż podczas rewidowania domów noclegowych w Piotrogradzie stwierdzono u ich mieszkańców nieprawdopodobną ilość wszelkiego robactwa...

Meksyk. Sojaliści odbyli tajne posiedzenie dla obmyślenia środków jak zważyć bojkot Ligi katolickiej obrony wiary.

Cruz został zamordowany prezydent miasta urzędu katolików gdy kazał zamknąć kościoły. W stanach Michacan, Jalisco i Puebla daje się bardzo odczuć bojkot zastosowany przez katolików.

Gubernator stanu Tobasco został przez swoich przeciwników politycznych śmiertelnie zraniony; w walce tej zabito trzech polityków a trzech innych ostatecznie rany.

Katolicy z Niemiec i z Węgier przesłali prześladowanym katolikom w Meksyku swoje pozdrowienia i słowa zachęty do wytrwałości w prześladowaniu, za wzorem tyłu męczenników w Kościele katolickim.

Przedsiębiorcy i kupcy ogłaszają się w «Ludzie».

W Kurytybie DOM Z OGRODEM kwiatowo-warzywnym, obsadzonym, produkującym z wyrobioną klientelą, teren 44 na 80 metrów, dom 6 pokojowy, szopa i inne urządzenia gospodarskie - zaraz na sprzedaż. Odległość od tramwaju 4 minuty, od Rua Quinze 18 minut piechotą. W dzielnicy, gdzie po stałe owa płała szkoła. Wysokość rocznego podatku \$1500. Dostawy zyskowności w księżkach gosp. darskich. Znakomita sposobność dla przedsiębiorczego Polaka, gdyż cena niska - wskutek wyjazdu właściciela. Wiadomość: Travessa Zacharias 5, Kurytyba.

KORESPONDENCJE. Rio Grande (miasto), w lipcu 1926 r. Szanowna Redakcjo «Ludu». Niniejszem zawiadamiam, że tu w naszym Towarzystwie «Białego Orła» obradom nowy zarząd na dzień 10-go lipca b. r. Do nowego Zarządu wybraliśmy prezesem: p. Leona Tomczaka wiceprezesem: Antoniego Pokulę 1. Sekretarzem: Antoniego Soutroznika 2. sekretarzem: Elanuda Dziekusiaka, Skarbnikiem: Juliana Abagr-wskiego, Poberca: Mieczysława Pawłńskiego. Bibliotekarzem: Józefa Marchewę Zastępcą bibliot. Józefa Olejnika. Obrazym: Jana Ścisłowskiego, Radnymi zostali: Ignacy Woliński, Aleksander Zuchowski, Mchaj Przybylski i Stanisław Zuchowski. Do Komisji rewizyjnej weszli: Ignacy Dziekaniak, Wacław Szczyka i Leopold Różycki. Dnia 31-go lipa odbyło się nowe Zebranie, aby oddać władzę na nowo zarządowi. Zatem p. Andrzej Bełński odezwał porządek dzienny. P. Adam Sokółowski prezes zabrał...

W Kurytybie DOM Z OGRODEM kwiatowo-warzywnym, obsadzonym, produkującym z wyrobioną klientelą, teren 44 na 80 metrów, dom 6 pokojowy, szopa i inne urządzenia gospodarskie - zaraz na sprzedaż. Odległość od tramwaju 4 minuty, od Rua Quinze 18 minut piechotą. W dzielnicy, gdzie po stałe owa płała szkoła. Wysokość rocznego podatku \$1500. Dostawy zyskowności w księżkach gosp. darskich. Znakomita sposobność dla przedsiębiorczego Polaka, gdyż cena niska - wskutek wyjazdu właściciela. Wiadomość: Travessa Zacharias 5, Kurytyba.

Ojciec

Powracając z biura, zmęczony, nerwowy, z upadkiem na siłach, z bolącą głową i ciężkim mózgiem - dobrze ci zrobią 2 porcje

Po chwili czasu ustąpią bóle, zniknie słabość i wraca namrojo wesoły. Matko rodzinny! Córki i synowie i wszyscy domownicy niech używają CAFIASPININY jako znakomitego środka, który ich uwolni od wszelkiej bóleści i przywróci im dobry humor i dobry nastrój.

NIE SZKODZI ANI NA SERCE ANI NA NERKI.

Znakomitem środkiem jest CAFIASPININA przeciw bólom reumatycznym, uszu, nosa, gardła, reumatyzmowi, uciążliwym używaniu alkoholu i t. d. Reguluje obieg krwi i czułość naczyń. Przy zakupie nie przyjmuj pojedynczych pastylek proś o tubkę z 20 pastylekami lub o kopertę z 2 pastylekami. lub moją okrągłą porcję: Cafi aspirin z 1 pastyleką.

Caf, N. 107.

Srodek czyszczący krew

Leczy reumatyzm i choroby skórne bez bólu. Iniekcji i dyjet, nie atakując żołądka.

ELIXIR 914 pastylki 914

Kilkudniowe zażywanie: 1. Czysta krew. 2. Sprowadza znik przyszczoł plam, swędzących ran i t. p. 3. Usuwa reumatyzm, ból głowy i gości. 4. Usuwa objawy syfilistyczne. 5. Wzmocnia trawienie. ELIXIR 914 nie atakuje żołądka, jest najlepszym środkiem czyszczącym krew, uznanym przez cukierników i lekarzy chorób syfilistycznych. Dozwolony przez Urząd zdrowia D. N. z S. Paulo N. 26 21-11-1916.

Sanguinol

Usuwa radykalnie ból głowy, bezsenność. 3. Wzmocnia nerwy i zmniejsza 4. Powiększa wagę od 1-3 kil. 5. Leczy organa osłabioną tuberkulozą. 6. płac. 7. Fl. znacznie pomniejsza ciążkę krwi.

CASA CENTRAL

Rua 15 de Novembro N. 49. — Curitiba — Parana.

W tych dniach nadeszła wielka ilość różnych materiałów **BARDZO PIĘKNYCH**

Odwiedźcie nasz zakład a zobaczycie że są towary bardzo tanie.

Dominik Kurecki
Alfaiataria do Povo
Rua Dr. Muricy N 61 naprzeciw Teuto Brasileiro.

Wykonuje wszelkie roboty w zakres krawiectwa wchodzące, pięknie, sumiennie i tanio. Ma piękne towary na ubrania.

Złodzieje

tych plonów i urodzajów **mrówki saunas** zgina, gdy zasiejesz nasienie sezamu — gergelinu na tych polach.

Świeże nasienie Sezamu jest do nabycia we Farmacji **Tiradentes** (P. Wiśniowskiego) — na placu Tiradentes w Kurtybie.

Hodowla gołębi rasowych:

Garlacz, Rzymskich, Kapucynów, Pawków i wiele innych odmian.

Rua São Francisco N 36 — Curitiba — od 8—11 i od 1—4.

Polska Gospoda i PENSJONAT.

pana Antoniego Nowakowskiego znajduje się przy ul. Comendador **Aranjo nr. 24 Kurtyba**. Wszystkim Rudakom przejeżdżnym możemy gorąco polecić ten pensjonat. Kuchnia polska wymienita i tania. Wydaje się obiady do domu. Pokoje schludne do wynajęcia na krótszy lub dłuższy czas.

HAFTY.

Wstążki do haftowania w różnych wzorach. Kształki wzorów, rozmiar 43 na 60, zawierające 116 różnych deseni (wzorów) na poduszki, na nakrycia na stoły, łózka, serwetki, na szafki kuchenne, umywalki, sały japońskie, na fartuski dla dzieci; nadto haft perłkami w różnych stylach, 15000 z przesyłką 160000.

Kupić można i **ASTRAKAN** szerokości 130 cm. w cenie 30\$. **KARTKI LOTERYJNE** wraz z 48 dwustronnie numerowanymi kostkami za 30000.

CASA BICHELS

Rua 15 de Novembro N. 70 — Curitiba

Komu brak drobnych pieniędzy niech sprzedaje dzieciom **Tragues Babinos**, pukawki babijskie, Pukawek tych używa się przy zabawach a nadto do straszenia i przepędzania napastliwych zwierząt a zwłaszcza ptactwa wyrządzającego szkody w ogrodach lub polach. Pudełko kosztuje 2000 i zawiera 100 sztuk pukawek.

CASA BICHELS

Rua 15 de Novembro N 70 — Curitiba.

Pharmacia Minerva
MAXIMO & C-ia

Curityba, Praça Tiradentes 57, Parana.

Wielki skład krajowych i zagranicznych specjalności. Przyrządy chirurgiczne. Wytwory chemiczne dla wszystkich gałęzi przemysłu. Niemieckie farby anilinowe dla garbarni. — **Vermicida Minerva** jest najlepszym środkiem przeciw robakom kieszek i żołądka.

JACEK DROMLEWICZ
Lekarz-Dentysta.

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kauczuku. Flombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Roboty pierwszorzędna i tania.
Curityba — Rua Riachuelo N 8

„A Vencedora“
Fabryka karmelków i cukierków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych. Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych, gumowych, czekoladowych i innych. — **Wielki wybór specyficznosci i t.d.**
Upraszam Szan. Rudaków o zaskazanie się o tem, że są najtaniej i najlepiej w Kurtybie.
Franciszek Lachowski
CURITYBA — Rua Cabral N 53 — Parana

Zakład Krawiecki

Stanisława Miła w São Paulo

Zawiedamia Szanownych Rudaków, iż wykonuje ubrania najwyższych fasonów po cenach najniższych na spłaty i za gotówkę. Spieszcie więc, Ziomkowie w myśl hasła: **»SWOJ DO SWEGO«** na ulicę **Formozę N. 68**. Znajdziecie tam także wyborowe materiały krajowe i zagraniczne w cenach bezkonkurencyjnych.

Wielki skład harmonij

Największy wybór w całej Brazylii
Nadszedł nowy transport sławnych harmonij **Stradella**

z fabryki światowej sławy Cav. Mariano Dallape e Figlio. Premowane medalami złotymi na wszystkich wystawach jako najlepsze we wszystkich krajach. Nie mają równych sobie. Doskonale wyrobione, odznaczają się wielką wytrzymałością bez potrzeby naprawy. Są do nabycia we wszystkich rozmiarach i jakości od 8 do 240 basów, dwutonowe, półtonowe, chromatyczne i pianowe. Metody ułatwiającej naukę.

Gwarancje: za wszystkie harmonie, daje gwarancje pięcioletnią z wyjątkiem uszkodzeń spowodowanych wypadkiem (lub nieuwagą).
Zadajcie darmo katalogów i cennika od

João Sartorello

S. João de Boa Vista — Linha Mogyana — Estado de São Paulo.

Do Kolonji Polskiej!

STOSUNKI HANDLOWO-BANKOWE MIĘDZY POLSKĄ A BRAZYLJĄ. — PRZESYŁKĘ PIENIĘDZY DO POLSKI USKUTECZNIĄ SIĘ NAJLEPIEJ PRZEZ

Bank Francusko - Włoski

RUA 15 DE NOVEMBRO — RÓG I DE MARÇO — CURITYBA — PARANA.

Przesyłki pieniędzy do Polski wykonuje tylko **Bank Francusko - Włoski**, podejmuje się dostarczać kupcom informacje, otwiera kredyty zwykłe za p. świadczaniem lub na podstawie dokumentów na rachunek importujących towary lub eksportujących.

Bank Francusko - Włoski załatwia sprawy pieniężne i szybkim sposobem; załatwia kupna i sprzedaż; przechowuje i zarządza papierami wartościowymi; przyjmuje pieniądze w depozyt na bardzo dogodnych warunkach.

Filje, Agencje i korespondenci tego Banku są rozsiani po całym świecie.

Nie zaniedbuj twojej ziemi!

Aby twoja praca na roli nie była daremną to najpierw przekonaj się, czy rola twoja jest dobrze **znawozona i jakim nawozem.**

Jak nie jest znawozona to udaj się najpierw do firmy:

LUIZ ROSE

RUA JOSE BONIFACIO NS — CURITYBA — PARANA

gdzie znajdziesz wielki wybór wszelkich nawozów najrozmaitszego gatunku na różne ziemi, a więc:

Salitre do Chile — salitre chilijską 15,5 proc.

Chloreto de Potassa — chloran potasu 80 proc.

Sulfato de Potassa — siarczan potasu 90 proc.

Superphosphato — superfosfat 44 proc.

Kostna mąka czysto chemiczna.

Kostna mąka zmieszana z mąką z krwi i z obornikiem (Protoina).

Obstalunki dostarcza się do domu w każdej ilości od kila do 1,000 kil., transport darmo bo rząd go opłaca.

CASA SCHMIDT Rok założenia 192:

Praça Tiradentes 3 — Praça Municipal 20, 22 i 23.
CURITYBA — PARANA.

Caixa postal N. 3. — Adres telegraficzny: »LEUGIM«.

Szklę, żelastwa, naczyń, narzędzia, broń i amunicja i wszelkie przybory do kuchni. Narzędzia rolnicze, oleje, smary, farby i t. p. Maszyny do pisania. Rowery marki Adler. Smary do maszyn i samochodów. Lustra i lampy elektryczne. Instalacje elektryczne. Żarówki oszczędnościowo marki »Edison« od 110 do 120 volt.

KTO CHCE MIEĆ DOBRE NIEMIECKIE PŁUGI NIECH SIĘ UDA DO WIELKIEGO SKŁADU FIRMY:

FRANCISCO HAUER & FILHOS

dawny sklep Hauer & Irmão założony w roku 1888

Rua José Bonifacio N. 2 i 4.
(Obok Katedry)

CURITYBA — CAIXA POSTAL 35 — PARANA

Casa Globo

Rua Jose Bonifacio N. 12 —
Wielka wysprzedaż obuwia

przy ogromnym wyborze różnego gatunku po cenach niesłychanie niskich jak przy prawdziwej LIKWIDACJI

Jedyna Okazja.

PAMIĘTAJCIE, ŻE JEST TO TYLKO W SKŁADZIE

CASA GLOBO

Rua Jose Bonifacio N. 12, — Curitiba

Sociedade Territorial e Colonisadora

T-wo Osadnicze i Kolonizacyjne

Sprzedaje się ziemię w lotach płatną w długich ratach bez procentu.

TEIXEIRA, STAAT & Cia.

Biuro w São Paulo:

Rua Couto de Magalhães 24. A — Sala 3 — Esquina Rua Washington Luiz.

Towarzystwo osadnicze i kolonizacyjne **TEIXEIRA, STAAT & Cia.** za wiadomości Szanownych Kolonistów, że przednie bardzo dobre ziemię do uprawy roli przy stacjach: **Rancharia Presidente Bernardes (Guaracás), Santo Anastasio i Presidente Wenceslau** przy linii kolejowej Sorocabana w Stanie São Paulo w lotach od 5 akrów i więcej według życzenia kupującego.

Skład Drzewa LUDOVICO BÜHRER

W tym składzie znajdują zawsze budownicy, stolarza i cieśle bardzo suche drzewo heblowane i nie obrobione różnego rozmiaru i różnej jakości po cenach niskich.

RUA VISCONDE DE GUARAPUAVA 171.
(Między Rua Floriano Peixoto i Dr. Muricy)

ZIARNO POLSKIE

po doświadczeniach, odbytych w 6 stanach Brazylii południowej i środkowej zostało uznane za najlepsze do tutejszych klimatów. Dlaczego? Bo pochodzi z Polski, gdzie klimat jest przejściowy, nie jednostronny, jak na zachodzie Europy. — **Kapusta polska ma głowy jak z żelaza.**

PAWEŁ NIKODEM — Skład nasion z Polski w Kurtybie, Parana, — Travessa Zacharias N. 5
Wysyłka nasion koleją lub pocztą do wszystkich miejscowości w Brazylii.

CASA IDEAL

rua Jose Bonifacio N. 9. - Curitiba.

OBSEUGA W POLSKIM JEZYKU.

Wielki skład obuwia, pancerzy, gum, farb, szwaczek, cholewek i t. d. Wyrabia się trzewiki według najnowszej mody. Maszyn też trzewiki staromodnie które bardzo tanio nabyć można.
Filja Rua 15 de Novembro N. 31.